

ROMANIASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Asia: HE 173/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen vuosien 2018-2022 romanipoliittisen ohjelman (ROMPO 2) päätavoite on tukea romanien myönteisesti jatkunutta yhteiskunnallista integraatiota sekä kielellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten oikeuksien myönteistä kehitystä. Ohjelman lähtökohtana on, että nykyinen lainsäädäntö ja kattava palvelujärjestelmä tarjoavat hyvän pohjan romaniväestön osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Romanipoliittisessa ohjelmassa on kahdeksan toimintalinjaa, jotka tähtäävät romanien koulutukseen osallistumisen vahvistaminen kaikilla asteilla, ammatillisen osaamisen lisääntymiseen ja työelämään integroitumisen vahvistamiseen, romanien yhdenvertaisuuden edistämiseen ja syrjinnän poistamiseen, sekä romanikielen ja -kulttuurin säilymiseen ja romanien voimaannuttamiseen sekä kansainvälisen romanityön kehittämiseen. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ohjelmassa esitetään konkreettisia ja eri tahoille vastuutettuja toimenpiteitä.

Romanien koulutukseen osallistumisen vahvistamiseen kaikilla asteilla tarvitaan romanilasten ja -nuorten tarpeiden huomioimista varhaiskasvatuksessa, oppilaan ohjauksessa ja oppilashuollossa. Romanien peruskoulun jälkeisestä koulutuksesta suurin osa tapahtuu ammatillisissa oppilaitoksissa. Yli kolmanneksella aikuisista romaneista on ammatillinen tutkinto, kun taas lukiokoulutus on vain harvalla.

Ammatillisessa koulutuksessa romaniopiskelijat kohtaavat usein syrjintää etsiessään työssäoppimispaikkoja, ja oppilaitosten sekä työnantajien tulisikin tunnistaa syrjinnän vaikutus romanien kouluttautumisen ja työllistymisen esteenä. Oppilaitosten tulisi myös tehostaa opiskelijaa tukevia toimiaan koulutukseen liittyvien työharjoittelupaikkojen, työpaikoilla tapahtuvan ammatillisen oppimisen ja oppisopimuspaikkojen järjestämiseksi.

Romaniväestön suhtautumista lukiokoulutukseen myönteisemmäksi parannetaan yhteistyössä romanijärjestöjen kanssa, esimerkiksi käyttämällä tilaisuuksissa vertaispuhujina lukion käyneitä romaneita. Myös oppilaan ohjauksessa tulisi keskustella romaninuorten kanssa lukiokoulutuksesta yhtenä vaihtoehtona. Korkeakouluissa ollaan havaittu toimiviksi käytännöiksi erilaiset romaneille suunnatut mentorointiohjelmat.

Romaniasiaain neuvottelukunta suhtautuu erittäin myönteisesti hallituksen esitykseen oppivelvollisuusiän korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämisestä.

Helsingissä 29.10.2020

Erityisasiantuntija
vs. pääsihteeri

Janette Grönfors